

Rosenblatt & co. law offices
Avney nezer st. Modiin Ilit 30/7
0527632344
abvrosenblat@gmail.com

רוזנבלט ושות' משרד עורכי דין
אבני נזר 30/7 מודיעין עלית
0527632344
abvrosenblat@gmail.com

5/12/25

יום שישי ט"ו כסליו תשפ"ו

אל:

ראש הממשלה
היועצת המשפטית לממשלה
שר הביטחון
שר האוצר
שר החינוך
הרמטכ"ל
ראש אגף כוח אדם בצה"ל
יו"ר ועדת החוץ והביטחון של הכנסת
יו"ר ועדת הכספים של הכנסת
מאת: ארגון אמת ליעקב בישראל

הנדון: מיצוי הליכים בטרם עתירה לבג"ץ – דרישה להסדרה חקיקתית, תקציבית ונורמטיבית של מסלולי השירות המקוצרים בצה"ל וביטול הפליה וכפל תקציבים

1. פתיח ותמצית הדרישה

ארגון אמת ליעקב בישראל פונה לממשלה ולכנסת בדרישה להסדרה מקיפה, חוקית ובת קיימא של כלל מסלולי השירות המקוצרים בצה"ל – מסלולי ישיבות ההסדר, מסלול הנח"ל, מסלול "הסדר מרכז" ומסלולי שירות דומים.

למרות שמסלולים אלו משפיעים על אלפי משרתים ועל היקפי תקצוב של מאות מיליוני שקלים מדי שנה, אין לגביהם הסדרה חוקית מלאה, שקופה ושוויונית. הפער בין המציאות לבין העיגון החוקי יוצר הפליה מהותית בין קבוצות משרתים, פוגע בעקרון השוויון בנטל, ויוצר כפל תקציבים בהיקפים משמעותיים.

בחיפוש פרטים במסמכי חקיקה שונים גילינו שאין כמעט אפשרות לאזרח הפשוט לדעת ולהבין את האפשרויות הקיימות למילוי חובת השירות

כל המסמכים שמצאנו זרועים במושגים מעורפלים ובהסברים מפותלים שאינם מובנים לכל אדם וממילא אינם יכולים לשמש מידע למלש"ב שרוצה לבדוק את אפשרויותיו.

בבדיקה מדוקדקת יותר גילינו ממצאים מטרידים, מסלולי השירות המקוצר מלאים פרצות מצד אחד באופן שנותן הזדמנויות לחלק מהאזרחים וסוגר דלת בפני אזרחים אחרים.

הארגון דורש:

1. עיגון מלא של המסלולים בחוק שירות ביטחון.
 2. הגדרת קריטריונים אחידים ושיווניים לשירות מקוצר.
 3. הסדרת מקורות התקצוב ומניעת כפל תקציבים.
 4. שקיפות מלאה לציבור, למתגייסים ולמוסדות.
2. פירוט הממצאים שהצלחנו למצוא במסלולים המקוצרים השונים

א. מסלול הנח"ל

מסלול הנח"ל כולל שירות צבאי פעיל לצד משימות חינוכיות-קהילתיות בגרעינים ובמסגרות משימתיות.

למרות שהמסלול מיועד לגרעינים מאורגנים המסלול פתוח לא רק לבוגרי גרעינים רשמיים אלא גם למועמדים שפונים ישירות למוקד הנח"ל, ולעיתים מצטרפים למסלול ללא הכשרה מקדימה מוסדית עובדה שמכבידה מאוד על המסלולים, הן מבחינה תקציבית, הן מבחינה תפקודית, והן מבחינת יעילות השירות של המשרתים שכן הוכשרו, (מן הראוי היה להתנות את הקבלה למסלולים אלו בבחינות מקדימות לפחות).

למרות השונות הגדולה במשך השירות, אופי המשימה ומידת השירות הפעיל, אין עיגון בחוק למשכי השירות, להקצאת התקנים ולמודל התקצוב של מסלול זה ואין התייחסות לעלות התקציבית של החזרת משרתים אלו לשירות לאחר ההפסקה הארוכה משירות פעיל.

כדאי להוסיף שה"מטרות החברתיות" של הנח"ל לא עודכנו שנים רבות למרות השינויים הגדולים במבנה חברתי והאזרחי בישראל, עובדה זו דוחפת מן המסלול הזה מלשבי"ם רבים שאינם מזדהים עם האופציות לשירות החברתי שמוצעות במסלול עובדה שהופכת את המסלול הזה למעין מועדון סגור ובלתי נגיש.

ב. מסלולי שירות מקוצרים בישיבות ההסדר

מסלול ישיבות ההסדר, שאינו מעוגן בחוק ראשי אלא בהסדרים מנהליים, מורכב משלושה שלבים:

• **של"ת מוקדם** – עד שנה בה התלמיד נמצא בישיבה ועומד על מעמד **שירות ללא תשלום**, ללא שירות פעיל בצה"ל. (למעשה מדובר בדח"ש רגיל שמתחזה לשל"ת).

• **שירות צבאי פעיל** – כ-17 חודשים של שירות בפועל, בניגוד ל-36 חודשי שירות מלא.

• **של"ת אחרון** – תקופת לימוד נוספת בישיבה עד השלמת 44 חודשים במסלול, גם היא במעמד שירות ללא תשלום.

כלומר: **היקף השירות הפעיל קצר באופן ניכר**, בעוד התמיכות התקציביות למוסדות ולמשרתים זהות ולעיתים אף עדיפות על פני אלו של חיילי שירות מלא.

לפי המידע שבידינו הרי ששני הצדדים יוצאים נשכרים המלש"ב זוכה בקיצור משמעותי של תקופת השירות ואילו הישיבה זוכה בתקצוב מלא מתקציב הישיבות גם עבור שבעה עשר החודשים שבהם התלמיד כלל אינו נמצא בישיבה, כלומר זמן השירות מתקצר בחמישים אחוז לעומת מלשבי"ם אחרים ואילו סך התקציב שמועבר לישיבה בעבורו בהתאמה לתקופה האמיתית שבה הוא נמצא בישיבה גבוה ביותר מחמישים אחוז ביחס לתלמיד ישיבה אחר שקיבל פטור גמור בשל מצב רפואי וכדו'

לא הצלחנו לברר האם בתקופה שבה התלמיד בוגדר בשל"ת המוסד מקבל עבורו תקציב כלשהו מצה"ל

בנוסף המסלול אינו מוגדר בחוק בצורה ברורה

- אין קריטריונים ברורים לקבלה או אי קבלה למסלול
- אין עיגון מחייב למשכי השירות
- אין שקיפות תקציבית ביחס לתקצוב המסלול הזה ביחס למסלול הרגיל
- אין הוראות ביחס לכפל תקציבים והטבות

ג. מסלול "הסדר מרכז"

מסלול זה שונה במעט ממסלול ההסדר הרגיל בכך שהוא מאפשר לבני ישיבות ציוניות גבוהות להתגייס בגיל 22 ומעלה, תוך שמירה על מסגרת לימודית משמעותית. המאפיינים המרכזיים:

• משך השירות בפועל: בין חצי שנה ל-18 חודשים בלבד.

• המעמד בתקופת הלימוד: דחיית שירות (דח"ש) ולא של"ת.

• השירות לרוב ביחידות רגילות, ללא מסגרות ייעודיות לבני ישיבות.

גם כאן – **אין הסדרה חוקית** שקובעת את מסגרת המסלול, את משך השירות או את התנאים לקבלת קיצור.

השימוש במושג דח"ש כלפי הסדר זה הוא מטעה

לא מדובר רק בדחיית שירות אלא בקיצור שירות משמעותי,

3. כללו של דבר מצבת המסלולים המקוצרים מלא חוסר בהירות שנראה על פניו כערפל מכון שמטרתו הפליה מהותית תוך ניצול פרצות בחוק וכח פוליטי לצורך הישגים שאינם

שווינויים

במה דברים אמורים?

להלן שלוש דוגמאות:

א. כפל תקציבים

המסלולים המקוצרים זוכים לתקצוב דו-מסלולי ולעיתים תלת-מסלולי:

1. **משרד הביטחון** – תקצוב משרתי המסלול.

2. **משרד החינוך** – תקצוב המוסדות כשיבות או מכינות.

3. לעיתים גם תמיכות עקיפות נוספות.

ב. תקצוב ביתר

כפי שפירטנו כבר לעיל בתקופת השירות הפעיל מוסדות ההסדר ממשיכים להיות

מתוקצבים מתוך תקציב הישיבות למרות שהתלמיד כלל אינו נמצא בישיבה.

ג. החיילים עצמם זכאים להטבות שאינן עומדות לרוב חיילי השירות הרגיל

בסך הכל מדובר בשלושה ליקויים מהותיים:

✓ **כפל תקציבים משמעותי** ללא עיגון חוקי.

✓ **אי-שוויון מהותי** בין חיילי שירות מלא לבין משרתי מסלול מקוצר.

✓ **העדר שקיפות תקציבית**, במיוחד בתקופות של"ת.

4. הפערים החוקיים והבעייתיות החוקתית

ע"פ הפרטים שהצלחנו ללקט מהוראות ותקנות שונות גילינו שהחקיקה אינה שיוויונית

וקיימים פערים משמעותיים בין החוקים שמופעלים על קבוצות אוכלוסיה שונות

בעוד שהמדינה פועלת לצמצום דח"ש לתלמידים שדחיית שירותם הוא דרך ישיבות רגילות,

למרות שבסופו של דבר כאשר יתגייסו ישרתו לכאוי שירות מלא בהתאם להחלטות צה"ל,

הרי שהדח"ש שניתן למתגייסים דרך מסלולי ההסדר השונים אינו מוגבל למרות שהשירות

שבסופו קצר משמעותית.

בעוד שהדח"ש לתלמידי ישיבות מפוקח בהידוק רב וברשימת חוקים ותקנות דרקוניים,

זווקא המסלולים שמבצעים שירות חלקי אינם מוסדרים בחוק אלא בהחלטות מנהליות לא

עקביות.

ולא עוד אלא שהדח"ש הרגיל מותנה לפי החוק החדש שמקודם כעת בעידוד לגיוס או לפחות באי חינוך נגד גיוס בעוד שמסלולי ההסדר עוסקים בגלוי בתעמולה בעד השתמטות משירות מלא ועידוד השירות החלקי שלהם, בנוסף לזה, על בחור ישיבה רגילה במעמד של דח"ש מוטלות סנקציות של איסור יציאה לחו"ל, ומעקב אחרי נוכחות ועוד, בעוד התלמידים בישיבות "הסדר" בתקופת הדח"ש שלהם חופשיים מכל סנקציה.

מעיון בהוראות החוק הנוגעות לישיבות ההסדר עולים פרטים מטרידים,

בניגוד מוחלט לשם המטעה של ישיבות אלו "ישיבות מעודדות שירות" עולה שישיבות אלו אינן יכולות להיחשב כישיבות מעודדות שירות אלא לכל היותר ישיבות המעודדות השתמטות חלקית

במה דברים אמורים?

- החוק דורש מספר מינימאלי של דחויי שירות בשביל לקבל הכרה, התוצאה של הוראה זו: הישיבה צריכה לעודד מלשבי"ם להשתמט משירות מלא ולבחור בשירות חלקי בשביל לקבל הכרה
 - החוק מאפשר לישיבה לבקש פטור מלא משירות ל-10% מהתלמידים התוצאה של הוראה זו: ככל שירבו המשרתים החלקיים מלשבי"ם רבים יותר יוכלו לזכות בפטור מלא. (עוד עידוד להשתמטות חלקית)
 - אין כל דרישה מישיבות ההסדר לברור להם תלמידים בעלי עבר של חינוך דתי, התוצאה של הוראה זו: מלשבי"ם שאינם דתיים יכולים לנצל את ישיבות ההסדר בשביל לקבל פטור חלקי (בהינתן השורות הקודמות זהו אפילו אינטרס של ההנהלה לקבל את המלשבי"ם הללו) הוראה זו בולטת במיוחד לנוכח החקירות המדוקדקות שאותן נאלצות לעבור מלשבי"ת שמבקשות פטור מטעמי דת.
 - החוק מאפשר נוכחות חלקית של 88% בלבד בזמן נתון התוצאה של הוראה זו: יכולה להיות מציאות שבה התלמידים שהגיעו לישיבה לצורך השלמת המכסה לא יידרשו להגיע כלל לישיבה ובעצם יקבלו בתמורה למילוי מכסת המינימום את הפטור החלקי שמקבלים יתר התלמידים
 - החוק מעניק לישיבות ההסדר תקצוב מלא של ישיבה גם לתקופת השירות הצבאי שבה הם אינם נמצאים בישיבה. התוצאה של הוראה זו: פיתוי עצום להרחיב את הישיבות הללו לנוכח העובדה שתקציב ישיבות אלו גבוה בכ-35% מישיבות רגילות שתלמידיהם יידרשו לגיוס מלא לאחר תום תקופת הלימודים שלהם, במילים אחרות בעוד ישיבה רגילה נותנת לתלמידיה דחיית שירות בלבד ישיבת הסדר נותנת לתלמידיה גם פטור חלקי משירות וגם תקצוב של לימודים בישיבה על תקופת השירות הצבאי
- מצב זה יוצר: (הכל לפי העניין)

• פגיעה בעקרון השוויון לפי פסיקת בג"ץ.

• חוסר ודאות למוסדות המכשירים ולמתגייסים.

• חוסר יכולת ציבורית לפקח על התקצוב ועל מנגנוני הקיצור.

• הפליה בין מגזרים ומסגרות לימודיות שונות במיסוד השירות.

4. דרישות להסדרה חקיקתית ומנהלית

ארגון אמת ליעקב דורש :

א. תיקון חוק שירות ביטחון

הוספת פרקים ייעודיים שיסדירו :

- משכי שירות בכל מסלול.
- ההבחנה בין שירות פעיל, של"ת ודח"ש.
- קריטריונים ברורים לקיצור שירות.
- שקיפות בתקצוב מוסדות הלומדים לצד שירות.
- מנגנונים למניעת כפל תקציבים.

ב. הסדרת תקצוב ממלכתי

- קביעת נוסחה אחידה לתקצוב כל המוסדות. לפי אמות מידה אמיתיות.
- איסור על מימון לתקופות שאינן שירות/לימוד/פעילות בקהילה .
- פיקוח ציבורי וביקורת ממלכתית שנתית.

ג. שמירת זכויות למתגייסים

- יציבות תכנונית לאורך תקופת המסלול.
- פרסום רשמי של מבנה המסלולים למועמדים לשירות.
- ביטוח והטבות זהות בין מסלולים בעלי אופי דומה.

ד. הקמת צוות בין-משרדי ציבורי

גיבוש מודלים לשילוב שירות ולימודים :

- אנשי צה"ל
- משרד האוצר
- משרד החינוך
- נציגי ציבור ונציגי המשרתים

5. דרישה למענה – מיצוי הליכים

ארגון אמת ליעקב מבקש לקבל תוך 45 יום תשובה רשמית הכוללת:

1. פירוט מלא של מבנה כל מסלול שירות מקוצר:
השלי"ת, השירות הפעיל, דח"ש, הנח"ל החובות והזכויות.
2. פירוט תקציבי לפי קטגוריות:
תקצוב מוסדות, תקצוב חיילים, תקציב תקופות שלי"ת/דח"ש.
3. הצגת תכנית חקיקה ממשלתית להסדרת הנושא.
4. עדכון בדבר הקמת צוות בין-משרדי או כוונה להקימו.

היעדר תגובה בזמן או במלוא הנדרש יחייב את ארגון אמת ליעקב לשקול פנייה לערכאות משפטיות, לשם הבטחת עקרונות השוויון, היעדר אפליה, גילוי נאות ושלטון החוק בישראל.

בברכה;

משה נתן רוזנבלט, עו"ד

ב"כ הארגון "אמת ליעקב וישראל"

עו"ד מ. נתן רוזנבלט
מ.ר. 77506.